

Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma

Hasan YÜKSEL

Sorumlu Yazar, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi Bölümü, hasanyuksel37@gmail.com

Ezgi CEVHER

Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Meslek Yüksekokulu, ezgicevher@sdu.edu.tr

Mesude YÜKSEL

Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, mesude_dgn@hotmail.com

Öz

Girişimcilik, çevrenin yarattığı fırsatları sezme, bu fırsatları projelere dönüştürme, projeleri yaşama taşıma ve zenginlik üretme becerisi şeklinde tanımlanabilir. Bu süreçte başarılı girişimciler için ise birçok özellik tanımlanmaktadır. Kişide girişimcilik ruhu genetik olarak var olabileceği gibi aile, ailenin mesleği, çevre, eğitim de girişimcilik ruhunu geliştirmede önemli etkenlerdir. Bu çalışmada temel amaç işletme yönetimi bölümü öğrencilerinin girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi analiz etmektir. Bu nedenle meslek yüksekokulu işletme yönetiminde öğrenim gören bölüm öğrencilerine araştırmada ileri sürülen hipotezleri test etmek amacıyla anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri yenilikçilik, duyarlılık ve fırsatçılık şeklinde ortaya çıkmıştır. Strese karşı dayanma ise düşük düzeyde ortaya çıkan girişimci kişilik özellikleri arasındadır. Ayrıca çalışmada katılımcıların girişimcilik özellikleri ile cinsiyet değişkeni ve aile meslekleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Kişilik, Girişimci Kişilik Özellikleri.

JEL Sınıflandırma Kodları: L2, L20, L26.

A Research on the Inclinations of Entrepreneurship and Entrepreneurship Personality Characteristics of Students

Abstract

Entrepreneurship can be defined as a capability that realizes the opportunities created by environment paradigms and that transforms these opportunities into projects, and that live these projects and transfer all these as well as produce richness. In this process, there are a great many characteristics for successful entrepreneurs. In addition, the spirit of entrepreneurship can be available as a genetic code, families, jobs, environments as well as education which can be regarded as a significant component for the development of entrepreneurship spirit. In this study, the main objective is to analyze the relationship between entrepreneurship personality characteristics and entrepreneurship inclinations of the students in the department of Business Management. Therefore, a questionnaire was conducted on the students in the department of Business Management to test the hypothesis revealed. As a result of the study, it was determined that innovation, sensitivity, and opportunism are the pioneers of the entrepreneurship characteristics for the students while struggling against stress is the least level of characteristic for entrepreneurship. At the same time, in the study, the relationship was found out between entrepreneurship characteristics and gender, and also between participants' family occupations and their entrepreneurship characteristics.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneur, Personality, Entrepreneur Personality Characteristics.

JEL Classification Codes: L2, L20, L26.

Atıfta bulunmak için...| Yüksel, H., Cevher, E. & Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(1), 143-156.

1. Giriş

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler, toplumsal yapıyı değiştirirken toplumun bir parçası olan girişimci ve girişimciliğin değeri de değişmiştir. Bireye ve bireysel yeteneğe dayalı girişimcilik ön plana çıkmış, insanın entelektüel üretkenliği önem kazanmıştır. Bu ekseninde girişimcilik unsuru hemen her dönemde çok önemli bir işleve ve yere sahip olmuştur. Son yıllarda daha da önem kazanmış, ekonomik kalkınma, istihdam yaratma ve sosyal gelişmenin temel faktörü olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Girişimciliğe yönelik ilginin artmasıyla, girişimci sınıf toplumun önemli bir parçası haline gelmiştir. Girişimciliğin artan popüleritesinin temelinde istihdam sorununun çözümü, ekonomik yapının değişimi ve gelişimi söz konusudur. Bu denli önemli bir alanın aktörleri konumundaki girişimcilerin kişilik özellikleri de girişimciliğe yön veren belirleyici unsurlar arasında yer almıştır. Başka bir ifadeyle, girişimciler aldıkları kararlarla ve gerçekleştirdikleri uygulamalarla vazgeçilmez bir rol oynamaya başlamışlardır. Bu doğrultuda kavramsal çerçeve ve araştırma şeklinde iki temel bölümden oluşan çalışmada, girişimcilik ve girişimci kişilik özelliklerine ağırlık verilmiş, gerçekleştirilen alan araştırması ile belirli bir örneklem açısından girişimci özellikler saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın konusunu, girişimcilik eğiliminin üniversite gençliği açısından çeşitli yönleriyle ele alınması ve incelemesi oluşturmaktadır. Amaç, işletme yönetimi öğrencilerinin almış oldukları girişimcilik eğitimi ekseninde hangi girişimci özellikler ile girişimci ruha sahip olduklarının belirlenmesidir. Mesleki tercihlerin şekillenmeye başladığı üniversite öğreniminde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin ortaya çıkmasında nelerin etkin olduğunun ve girişimci kişilik özelliklerinin tespiti hedeflenmiştir.

2. Literatür Özeti

2.1. Kişilik ve Girişimci Kişilik Kavramları

Kişilik kelimesi, Latince “persona” kavramına dayanmaktadır. Persona, klasik Roma tiyatrosunda oyuncuların temsil ettikleri özelliklere göre yüzlerine taktıkları maske anlamına gelmekte, bu kelime ile kişiler arasındaki farklılıklar anlatılmaktadır (Liebert, 1995, 114). Psikologların üzerinde odaklandıkları tek bir kişilik tanımı olmamakla beraber, kişilik bireyin yaşama biçimi olarak ifade edilmektedir (Dubrin, 1994, 56). Bu nedenle kişilik bireyin bütün özelliklerini yansıtan bir kavramdır. Genel bir tanıma göre kişilik, bireyin iç ve dış çevresiyle kurduğu, diğer bireylerden ayırt edici tutarlı ve yapılaşmış bir ilişki biçimidir (Cüceloğlu, 1991, 404). Davranış bilimleri açısından ise kişilik, kişinin zihinsel, bedensel ve ruhsal farklılıklarının hepsinin davranış biçimlerine ve yaşam tarzına yansımalarıdır (Worthman, 1998, 345).

Kişiliği bir zaman dilimi içindeki davranış türü olarak görmek kişiliği anlamada yeterli olmayabilir. Kişilik, geçmişin, mevcut zamanın ve geleceğin oluşturduğu bir bütündür. Geçmişin izleri, mevcut zamanın uygulamaları, geleceğin temel

eğilimi ile kişilik oluşur. Bu durumda kişilik, bireyin yaşamı içerisinde alışkanlık ve özelliklerinin davranışlarına yansıyan gözlenebilir yönü olarak ifade edilebilir (Zel, 2002, 411). Dolayısıyla kişiliği soyut davranış modeliyle somut davranışlar arasında bir araç olarak görmek mümkündür. Karmaşık bir yapıya sahip kişilik kavramını oluşturan birçok faktörü, kalıtım ve bedensel yapı faktörleri, sosyo kültürel faktörler, aile faktörü, sosyal yapı ve sosyal sınıf faktörleri, coğrafi ve fiziki faktörler şeklinde sıralamak mümkündür (Eroğlu, 1996,140). Bu faktörler bireyi, kişiliğinin oluşması yönünde etkiler. Dolayısıyla kişilik, ekonomik sosyal kültürel ve teknolojik çevreyle şekillenmekte, toplumsal yapıda var olan örf, adet, gelenek ve değer yargıları ile bireyi dünya ile buluşturmaktadır. Bu anlamda kişilik, bireyi ayakta tutan, kendisi ve çevresi ile ilişkilerini belirleyen bir güç olarak görülebilir (Soysal, 2008, 4). Ayrıca kişiliğin iki boyutu, bireyin kendisi açısından kişiliği ve başkaları açısından kişiliği şeklinde ele alınmaktadır. Bireyin kendi açısından kişilik, fizyolojik zihinsel ve ruhsal özellikleri hakkındaki bilgisi iken, başkaları açısından kişilik, bir insanın duyuş, düşünüş ve davranış biçimlerini etkileyen etmenlerin kendine özgü görüntüsüdür (Aytaç, 2001).

Klasik anlamda girişimci ise daha çok kendi işini kuran, çeşitli üretim faktörlerini bir araya getirerek ve risk üstlenerek üretim sürecinde bulunan ve bunun sonucunda da kâr elde etmeyi amaçlayan kişi olarak tanımlanabilir (Emsen, 1996, 154). Günümüzde ise girişimcilik, yüksek düzeyde yaratıcılık kullanarak ortaya çıkmaktadır (Titiz, 1999, 11). Dolayısıyla bu özellik, girişimcinin tanımının yapılmasında girişimcilik üzerine ilk çalışan Schumpeter'in tanımını aklı getirmektedir. Schumpeter girişimciyi, yeni kombinasyonlar yaratma işlevini yenilikçilik faaliyetiyle yürüten kişi olarak tanımlamıştır. Schumpeter'e göre girişimci, tamamen yeni kişilerin tamamen yeni kombinasyonları, tamamen eski araçlarla üreten, yeni kombinasyon yaratma işlevini yürüten kişidir (Wasti, 2009, 130-131). Özü itibarıyla girişimci, bilgiyi temel alan, genel eğilimlere ve kendisine uygun bir alanı seçerek bilgisini girişimciliğe konu eden, herhangi bir finansman yöntemi kullanan, tüm insanların yararı için mal ve hizmet üreten, ekonomik zenginliği, sosyal prestiji, kendini kabul ettirmeyi ve kendini aşmayı amaçlayan kişidir (Akdemir, 2004, 25).

2.2.Girişimcilik ve Girişimci Kişilik Özellikleri

Girişimcilik günümüzde istihdama çare, yaşam kalitesini geliştiren ve yükselten bir dizi faaliyetler bütünü, ekonomik büyüme ve kalkınmanın motoru olarak ifade edilebilir. Yenilikçiliğin ve yaratıcılığın kaynağı olarak açıklanabilecek girişimcilik bilincinin oluşması, girişimcilik faaliyetlerinin artmasıyla, kişilerin yönlendirilmesiyle mümkün olabilir. Bu çerçevede girişimci kişilerin gerekli yönlendirmelerle topluma girişimci olarak kazandırılması önemli bir konudur. Ancak herkesin girişimci olamayacağı ve girişimci kişilik özelliklerine sahip olmadığı da bilinen gerçekler arasındadır. Girişimci olabilmek için mevcut bazı koşulların oluşturulması dışında bir takım girişimci kişilik özelliklerinin de olması

gerekir. Sahip olunan bu girişimcilik özellikler aynı zaman da bireyin girişimcilik eğiliminde de önemli bir faktördür (Yıldız, 2007, i).

Girişimciliğin tanımı ilk kez 18. Yüzyılın başlarında Fransa’ da yaşayan İrlandalı ekonomist Richard Cantillon tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre girişimcilik, henüz belirlenmemiş bir bedelle üretimin girdilerini ve hizmetlerini satın almak ve üretmek olarak ifade edilmiştir. Bu tanım ile girişimciliğin risk alma özelliği vurgulanmıştır (TUGIAD,1993). En kısa ve en geniş kapsamlı tanımı ise “yeni örgütler yaratma” olarak ifade edilmektedir (Gartner, 1989, 11).

Önemli bir iktisatçı olan Schumpeter ise girişimciliği “yeni ürünler ve yeni süreçler geliştirme, yeni ihracat pazarları bulma, yeni hammadde, yarı mamul, arz kaynakları bulma veya yeni bir organizasyon yapısı oluşturma” şeklinde tanımamıştır (Döm, 2006, 8). Emek, sermaye ve doğal kaynaklar başta olmak üzere mevcut üretim faktörleri ile çeşitli kaynakların birleştirilerek yepyeni bir süreç olarak bir araya getirilmesi, yeni, bir mal veya hizmetin üretilmesi girişimciliğin herkesçe kabul görmüş genel tanımı olarak kabul edilebilir (Ertürk, 2011, 17).

Girişimci kişilik özelliklerinin girişimciliğe etki ettiğini savunanlar, girişimcilerin sahip oldukları psikolojik özellikler üzerine yoğunlaşmışlardır. Araştırmalar da incelendiğinde girişimciliğin psikolojik özellikler de ilgili olduğu görülmektedir (Johnson, 2001, 136). Çalışmalar daha çok psikolojik faktörlere bağlı olarak “başarı ihtiyacı, odaklanma, kontrol etme, risk alma, belirsizlikler karşısında dayanma gücü, yenilikçilik ve kendine güven” boyutlarını kişilik özellikleri olarak ele almıştır (Mueller ve Thomas, 2000; Hannu, 2000; Hansemark, 1998). Çeşitli etmenlerle etkileşim içinde olan girişimci kişilik özelliklerini Ören ve Biçkes (2011, 69) “Beş Etmen Modeli” ile açıklamışlardır. Buna göre girişimcilikle örtüşen kişilik özellikleri, açıklık, sorumluluk, dışa dönüklük, uyumluluk ve duygusal dengedir. Yıldırım ve diğerlerinin (2011, 193) farklı çalışmalardan derleyerek oluşturdukları listede ise girişimci kişilik özellikleri; yenilikçilik, motivasyon sahibi olma, kararlarında tutarlı olma, kalıcı sosyal ilişkiler kurabilme, yazılı ve sözlü iletişim yeteneğine sahip olma, takım çalışmasına yatkınlık, değişime açıklık, güvenilir olmak, vizyoner olmak şeklinde sıralanmaktadır. Bunların yanı sıra, Holland tarafından öne sürülen girişimci kişilik tiplerinden girişimci kişiliğe sahip bireyler, insanları ikna etmekten ve onları kontrol etmekten hoşlanmakta, kendine güvenen, hırslı, enerjik ve otoriter karakteristik özellikler sergilemektedirler (Uzun ve Dirlik, 2007, 134). Bunun dışında Hisrich ve Peters’in girişimci özellikleri ölçeğini geliştirilerek yaptığı uzmanlık çalışmasında Kuvan (2007) girişimci kişilik unsurlarını; oto kontrol, bağımsız olma, risk alma, belirsizliğe tahammül, başarı ihtiyacı, kendine güven, yenilikçilik şeklinde ele almıştır. Ayrıca “Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği” çalışmada da girişimci kişilik özelliklerine yer veren ölçeği kullanmıştır. (Yılmaz ve Sümbül, 2009) Tüm bunlar dikkate alındığında girişimcilik üzerine

yapılan çalışmalarda girişimci kişilik özellikleri ile ilgili ortak sonuçlara varıldığı görülmüştür (Yurtseven, 2007, 67; Tekin, 2005, 47; Kaya, 2007, 46–47; Öznur 2007). Ortak paydada birleşen girişimcilik özellikleri bu çalışmalara göre; yenilikçi düşünme yeteneği, çalışma motivasyonu, tutarlılık, iletişim kurma, işini sevme, takım çalışmasına yatkınlık, zamanı etkin ve verimli kullanma, değişime açıklık, ikna kabiliyeti, vizyoner olmak şeklinde sıralanmıştır.

Çeşitli çalışmaların üzerinde odaklandığı ve bu çalışmada ele alınan temel bazı girişimci kişilik özellikleri ise şunlardır: Hayalcilik, iletişim becerisi, disiplinli olma, risk alma, yenilikçilik, güvenilirlik, duyarlılık, yaratıcılık, stratejik düşünme, yönetme becerisi, değişim, öğrenme ve araştırmacılık, planlama yapabilme, otorite sahibi olma, kararlılık, sabırlılık, hırslılık, dürüstlük, kendine güven, fırsatçılık, vizyoner olma, odaklanma, başarılı olma isteği, bağımsızlık, enerjiklik, problem çözebilme, esneklik, strese karşı dayanıklılık, liderlik ve cesarettir.

3. Öğrencilerin Girişimci Kişiliklerine Yönelik Araştırma

3.1. Araştırmanın Konusu, Amacı ve Yöntemi

Araştırmanın konusunu; ekonomik kalkınma, istihdam yaratma ve sosyal gelişmenin temel faktörü olarak kabul edilen girişimcilik eğilimleri ve girişimci kişilik özelliklerinin üniversite öğrencileri açısından çeşitli yönleri ile ele alınması ve incelenmesi oluşturmaktadır. Amaç. Mesleki tercihlerin şekillenmeye başladığı ve kariyer planlaması yapıldığı bir dönemde Isparta Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin oluşmasında girişimci kişilik özelliklerinin tespiti, aile cinsiyet, yaşadıkları şehir, aile mesleği gibi unsurların girişimcilik eğilimlerinde ne derece etkin olduklarının ortaya çıkarılmasıdır. Bu nedenle araştırma, Isparta Meslek yüksekokulu öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur. Bu sınırlılık bir eksiklik olarak kabul edilebilir ancak bu tarz araştırmaların diğer üniversiteleri de kapsayacak bir çalışma için zemin hazırlaması açısından önemli olacağı düşünülmelidir.

Çalışmanın uygulama aşamasında araştırmanın amacına uygun olarak birincil verileri toplamak için nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Ankette yer alan girişimci kişilik özellikleri, Yılmaz ve Sünbül (2009)'ün "Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği", Kuvan' ın girişimci kişilik unsurları ve diğer literatürde yer alan girişimci kişilik özellikleri olarak geçen diğer unsurlar dikkate alınarak sıralanmış, demografik nitelikteki değişkenler de ilave edilerek oluşturulmuştur. Literatüre ve daha önceki araştırmalarda kullanılan ölçeklere bağımlı kalınarak geliştirilen ölçeğin güvenilirlik katsayısı (Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı) $\alpha = 0,94$ olarak belirlenmiştir. Dağıtılan anket formlarında öğrencilerden, girişimci kişilik özelliklerinin kendilerinde bulunup bulunmadığına yönelik "evet veya hayır" şeklinde cevap vermeleri istenmiştir. Girişimcilik eğitimi dersini alan işletme yönetimi bölümü öğrencileri ana kitleyi

oluşturmaktadır. 450 işletme yönetimi bölümü öğrencisinden 150 sine anket yapılmış ve 150 anket formu SPSS 20.0 de değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler çeşitli analizlere tabi tutularak, tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma, girişimci ruha sahip kişilerin klasik yöneticilerden ve diğer kişilerden farklı özelliklere sahip olduklarını ve bu özelliklerin farklı etkenlere bağlı olarak şekillenebileceği görüşünden yola çıkılarak hazırlanmıştır. Konu ile ilgili araştırmalarda ortaya konulan girişimcilik kavramı ile ilgili teorik bilgiler, analizler ve girişimci kişilik özellikleri göz önünde tutularak aşağıda belirtilen üç soruya cevap aranmıştır.

1. Katılımcıların hangi girişimcilik özellikleri ön plana çıkmaktadır?
2. Katılımcıların cinsiyetleri ile girişimci kişilik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?
3. Katılımcıların aile meslekleri ile girişimcilik özellikleri arasında bir ilişki var mıdır?

3.1.1. Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1: Örneklem Grubunun Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	67	44,7
	Erkek	83	55,3
	Toplam	150	100
Yaş	18-20	83	55,3
	21-23	59	39,3
	24-26	4	2,7
	26 ve Üstü	4	2,7
	Toplam	150	100
Yaşadığı Şehir	İstanbul	10	6,7
	Ankara	3	2,0
	Adana	2	1,3
	Bursa	3	2,0
	Kocaeli	0	0
	İzmir	4	2,7
	Gaziantep	0	0
	Kayseri	0	0
	Konya	0	0
	Antalya	42	28,0
	Isparta	45	30,0
	Diğer	41	27,3
	Toplam	150	100
Ailesinin Mesleği	Kamu Sektörü	28	18,7
	Özel Sektör	47	31,3
	Tarım (Çiftçilik)	14	9,3
	Kendi İşyeri	61	40,7
	Toplam	150	100

Katılımcıların cinsiyete göre 67'si (%44,7) bayanlardan, 83'ü (%55,3) erkeklerden oluşmaktadır. Dolayısıyla katılımcıların büyük bir çoğunluğunu bayanlar oluşturmaktadır.

Katılımcılar yaşlarına göre 83'ü (%55,3) 18-20, 59'u (%39,3) 21-23, 4'ü (%2,7) 24-26, 4'ü (%2,7) 26 ve üstü şeklinde dağılmaktadır.

Katılımcılar şehirlerine göre 10'u (%6,7) İstanbul, 3'ü (%2,0) Ankara, 2'si (%1,3) Adana, 3'ü Bursa (%2,0), 4'ü İzmir (%2,7), 42'si Antalya (%28,0), 45'i Isparta (%30,0) ve 41'i Diğer (%27,3) şeklinde dağılım göstermektedir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun Batı Akdeniz bölgesindeki illerde ve diğerlerinde yaşadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca sanayisiyle ön plana çıkmış Kocaeli, Antep, Bursa, Konya ve Kayseri gibi şehirlerde yaşayan herhangi bir katılımcı yoktur.

Katılımcılar ailelerinin mesleklerine göre 28'i Kamu Sektörü (%18,7), 47'si Özel Sektör (%31,3), 14'ü tarım (%9,3), 61'i Kendi İşyeri (%40,7) şeklinde dağılım göstermektedir.

Katılımcıların girişimcilik özelliklerine ilişkin bulgularına bakıldığında girişimcilik özelliklerinin sırasıyla “yenilikçilik” %44,0 (n=66), “duyarlılık/yardım etme” %26,7 (n=40), “fırsatçılık” %22,0 (n=33), “iletişim” %19,3 (n=29), “araştırmacılık” %17,3 (n=26), “risk alma” %15,3 (n=23), “güleryüz” %15,3 (n=23), “odaklanma” %14,7 (n=22), “kararlılık” %13,3 (n=20), “cesaret” %12 (n=18), “hırslılık” %10,7 (n=16), “vizyoner olma” %9,3 (n=14), “güvenirlilik” %8,7 (n=13), “yaratıcılık” %8,0 (n=12), “liderlik” %8,0 (n=12), “öğrenme” %8,0 (n=12), “başarılı olma isteği” %7,3 (n=11), “dürüstlük” %6,7 (n=10), “problem çözebilme” %6,7 (n=10), “disiplin” %4,7 (n=7), “hayalcilik” %4,0 (n=6), “enerjiklik” %4,0 (n=6), “planlama” %4,0 (n=6), “stratejik düşünme” %3,3 (n=5), “yönetme becerisi” %2,7 (n=4), “otorite/güç” %1,3 (n=2), “sezgi kuvveti” %1,3 (n=2), “bağımsızlık” %0,7 (n=1), “esneklik” %0,7 (n=1), “strese karşı dayanma” %0,0 (n=0) şeklinde sıralandığı tespit edilmiştir. Bu anlamda araştırmaya katılan katılımcılar “yenilikçilik” özelliğinin bir girişimci de bulunması gereken en temel özellik olduğuna vurgu yaparken “strese karşı dayanma” ise girişimci de bulunmaması gereken özellik olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 2: Örneklem Grubunun Girişimcilik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Girişimcilik Özellikleri	Evet f %	Hayır f %	Toplam f %
Hayalcilik	4,0	96,0	100,0
Gülyüz	15,3	84,7	100,0
İletişim	19,3	80,7	100,0
Disiplin	4,7	95,3	100,0
Risk Alma	15,3	84,7	100,0
Yenilikçilik	44,0	56,0	100,0
Güvenilirlik	8,7	91,3	100,0
Duyarlılık/Yardım Etme	26,7	73,3	100,0
Yaratıcılık	8,0	92,0	100,0
Stratejik Düşünme	3,3	96,7	100,0
Yönetme Becerisi	2,7	97,3	100,0
Değişim	4,0	96,0	100,0
Öğrenme	8,0	92,0	100,0
Araştırmacılık	17,3	82,7	100,0
Planlama	4,0	96,0	100,0
Otorite/Güç	1,3	98,7	100,0
Hırslılık	10,7	89,3	100,0
Kararlılık	13,3	86,7	100,0
Sabırlılık	2,7	97,3	100,0
Dürüstlük	6,7	93,3	100,0
Sezgi Kuvveti	1,3	98,7	100,0
Fırsatçılık	22,0	78,2	100,0
Vizyoner Olma	9,3	90,7	100,0
Odaklanma	14,7	85,3	100,0
Başarılı Olma İsteği	7,3	92,7	100,0
Bağımsızlık	0,7	99,3	100,0
Enerjiklik	4,0	96,0	100,0
Problem Çözebilme	6,7	93,3	100,0
Esneklik	0,7	99,3	100,0
Strese Karşı Dayanma	0,0	100,0	100,0
Liderlik	8,0	92,0	100,0
Cesaret	12,0	88,0	100,0

Tablo 3: Katılımcıların Girişimcilik Özelliklerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Standart Sapma	t	p
Hayalcilik	Kız	67	,00000	2,270	0,000
	Erkek	83	,26054		
Gülyüz	Kız	67	,38633	-,783	0,120
	Erkek	83	,34113		
İletişim	Kız	67	,28769	0,607	0,223
	Erkek	83	,32750		
Disiplin	Kız	67	,17146	0,874	0,079
	Erkek	83	,23938		
Risk alma	Kız	67	,38633	-,783	0,120
	Erkek	83	,34113		
Yenilikçilik	Kız	67	,50327	-1,835	0,044
	Erkek	83	,48667		
Güvenilirlik	Kız	67	,28769	-,112	0,823
	Erkek	83	,27958		
Duyarlılık yardım etme	Kız	67	,45414	-,418	,0407
	Erkek	83	,43738		
Yaratıcılık	Kız	67	,32671	-1,601	0,001
	Erkek	83	,21548		
Stratejik düşünme	Kız	67	,23872	-1,620	0,001
	Erkek	83	,10976		
Yönetme becerisi	Kız	67	,12217	0,798	0,109
	Erkek	83	,18778		
Değişim	Kız	67	,12217	1,408	0,004
	Erkek	83	,23938		
Öğrenme	Kız	67	,23872	0,820	0,099
	Erkek	83	,29691		
Araştırmacılık	Kız	67	,35903	0,696	0,161
	Erkek	83	,39687		
Planlama	Kız	67	,20837	-,266	0,595
	Erkek	83	,18778		
Sabırlılık	Kız	67	,20837	-1,235	0,013
	Erkek	83	,10976		
Dürüstlük	Kız	67	,23872	0,305	0,541
	Erkek	83	,26054		
Sezgi kuvveti	Kız	67	,17146	-1,587	0,001
	Erkek	83	,00000		
Fırsatçılık	Kız	67	,40963	0,292	0,559
	Erkek	83	,42269		
Vizyoner olma	Kız	67	,17146	2,433	0,000
	Erkek	83	,35381		
Başarılı olma isteği	Kız	67	,17146	1,844	0,000
	Erkek	83	,31282		
Bağımsızlık	Kız	67	,12217	-1,114	0,025
	Erkek	83	,00000		
Enerjiklik	Kız	67	,17146	0,567	0,256
	Erkek	83	,21548		
Problem çözebilme	Kız	67	,20837	0,962	0,052
	Erkek	83	,27958		
Esneklik	Kız	67	,12217	-1,114	0,025
	Erkek	83	,00000 ^a		
Cesaret	Kız	67	,32671	0,020	0,968

Araştırmaya katılan katılımcıların “hayalcilik” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=2,270$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “yenilikçilik” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,835$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “yaratıcılık” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,601$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “stratejik düşünme” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,620$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “değişim” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,408$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “sabırlılık” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,235$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “sezgi kuvveti” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,587$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “vizyoner olma” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=2,433$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “başarılı olma isteği” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=1,844$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “bağımsızlık” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,114$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmaya katılan katılımcıların “esneklik” puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak açıdan anlamlı bulunmuştur ($t=-1,114$; $p=0,000<0,05$).

Araştırmada yer alan katılımcıların girişimcilik özellikleri ile ailelerinin mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p=0,000<0,05$). Ayrıca farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla post hoc analizi de yapılmıştır. Bu bağlamda %95 güven aralığında yapılan F testi sonucuna göre girişimcilik kişilik özellikleri olarak belirlenen “Hayalciliğin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,151$; $p=0,929>0,05$; “Güler yüzün” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,596$; $p=0,618>0,05$; “İletişimin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,857$; $p=0,465>0,05$; “Disiplinin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=1,084$; $p=0,358>0,05$; “Risk almanın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,233$; $p=0,873>0,05$; “Yenilikçiliğin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,611$; $p=0,609>0,05$; “Güvenirliğin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=1,461$; $p=0,228>0,05$; “Duyarlılık, yardım etmenin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,357$; $p=0,784>0,05$; “yaratıcılığın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,696$; $p=0,556>0,05$; “Stratejik düşünmenin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,0,277$; $p=0,842>0,05$; “Yönetme becerisinin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,789$; $p=0,502>0,05$; “Değişimim” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=2,246$; $p=0,085>0,05$; “Öğrenmenin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=1,981$; $p=0,119>0,05$; “Araştırmacılığın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=1,636$; $p=0,184>0,05$; “Planlamanın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,613$; $p=0,607>0,05$; “Sabırlılığın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,654$; $p=0,582>0,05$; “Dürüstlüğün” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=1,177$; $p=0,0321>0,05$; “Sezgi kuvvetinin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=1,556$; $p=0,203>0,05$; “Fırsatçılığın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=1,283$; $p=0,282>0,05$; “Vizyoner olmanın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,366$; $p=0,778>0,05$; “Başarılı olma isteğinin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,925$; $p=0,431>0,05$; “Bağımsızlığın” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,481$; $p=0,696>0,05$; “Enerjikliğin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,925$; $p=0,431>0,05$; “Problem çözebilmenin” aile mesleği değişkenine

göre anlamlılık değeri $F=0,803$; $p=0,494>0,05$; “Esnekliğin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,481$; $p=0,696>0,05$; “Cesaretin” aile mesleği değişkenine göre anlamlılık değeri $F=0,436$; $p=0,728>0,05$ şeklinde belirlenmiştir.

5. Sonuç

Günümüzde girişimci ve girişimciliğin öneminin artmasıyla bir ekonomik faaliyette bulunmak tercih edilir hale gelmiştir. Girişimcilik, başarı elde etme avantajı veya başarısızlık şeklinde bir risk içermektedir. Bu yüzden ki girişimciler başarıya yönelen kişilerdir. Girişimcilerde, iyi iş yapma, güçlüklerle başa çıkabilme, yetenekleri kullanma ve geliştirme, bağımsız olma gibi özellikler mevcuttur. Bunun dışında çalışmada girişimcilerin karakteristik kişilik özelliklerine değinilmiştir. Ne var ki tüm bu özelliklere sahip insanların sayısı ülkemizde fazla değildir. Girişimci kişilik özelliklerine sahip insanların fazla olmadığı gibi eğitilmiş insanların girişimcilik konusunda çok da başarılı olamadığı söylenebilir. Bunun için girişimci kişilik özellikleri arasında da yer alan bazı özelliklerin alınan girişimcilik eğitimleri sonucunda ortaya çıkartılabilmesi için girişimcilik üzerine çalışmaların yapılmasına özen gösterilmelidir. Öyle ki, yenilikçi ve yaratıcı pek çok fikri olan ancak bunu projelendirme aşamasında yetersiz kalan gizli yeteneklerin varlığı bu şekilde ortaya çıkabilecektir. Çalışma bu noktada potansiyel girişimcileri belirlemek ve onları sahaya çıkarmanın yollarını bulabilmek açısından da önem arz etmektedir. Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerine bağlı olarak da girişimcilik eğilimlerinin tespiti açısından çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Katılımcıların en fazla tercih ettikleri girişimcilik özellikleri sırasıyla “yenilikçilik” %44,0 (n=66), “duyarlılık/yardım etme” %26,7 (n=40), “fırsatçılık” %22,0 (n=33), “iletişim” %19,3 (n=29), “araştırmacılık” %17,3 (n=26), “risk alma” %15,3 (n=23), “güleryüz” %15,3 (n=23), “odaklanma” %14,7 (n=22), “kararlılık” %13,3 (n=20), “cesaret” %12 (n=18), “hırslılık” %10,7 (n=16), “vizyoner olma” %9,3 (n=14), “güvenirlilik” %8,7 (n=13), “yaratıcılık” %8,0 (n=12), “liderlik” %8,0 (n=12), “öğrenme” %8,0 (n=12), “başarılı olma isteği” %7,3 (n=11), “dürüstlük” %6,7 (n=10), “problem çözebilme” %6,7 (n=10), “disiplin” %4,7 (n=7), “hayalcilik” %4,0 (n=6), “enerjiklik” %4,0 (n=6), “planlama” %4,0 (n=6), “stratejik düşünme” %3,3 (n=5), “yönetme becerisi” %2,7 (n=4), “otorite/güç” %1,3 (n=2), “sezgi kuvveti” %1,3 (n=2), “bağımsızlık” %0,7 (n=1), “esneklik” %0,7 (n=1), “strese karşı dayanma” %0,0 (n=0) şeklinde sıralandığı tespit edilmiştir. Bu anlamda araştırmaya katılan katılımcılar “yenilikçilik” özelliğinin bir girişimci de bulunması gereken en temel özellik olduğuna vurgu yaparken “strese karşı dayanma” ise girişimci de bulunmaması gereken özellik olarak ön plana çıkmaktadır.
2. Katılımcıların girişimcilik özellikleri ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

3. Katılımcıların aile meslekleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki de istatistiksel olarak anlamlıdır.

Elde edilen bulgular çerçevesinde, üniversitelerde eğitim sisteminin de girişimci yetiştirme açısından ele alınıp değerlendirilmesi gerekebilir.

Kaynakça

- Akdemir, A. (2004). *İşletmeciliğin Temel Bilgileri*. Isparta: Tuğra Matbaacılık.
- Aytaç, S. (2001). Örgütsel Davranış Açısından Kişiliğin Önemi, *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 3(1), 139-160.
- Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve Davranış*, Ankara: Remzi Kitabevi.
- Döm, S. (2006). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*.
- Dubrin, A. (1994). *Applying Psychology: Individual and Organizational Effectiveness*, USA: New Jersey Prentice Hall.
- Emsen, Ö. (2001). Genç Nesilde Mesleki Eğilimler ve Girişimcilik: Ampirik Bir Çalışma, *MPM Verimlilik Dergisi*, 1, 153-176.
- Eroğlu, F. (1996). *Davranış Bilimleri*, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ertürk, M. (2011). *İşletme Biliminin Temel İlkeleri*, İstanbul: Beta Yayın, No. 2376.
- Fiş, A.M. ve Wasti, S.A. (2009). Örgüt Kültürü ve Girişimcilik Yönetimi İlişkisi, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 35, 127-164.
- Hannu, L. (2000). Entrepreneurship and The Characteristics of The Entrepreneurial Personality, *International Journal Of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 6(6), 295-309.
- Hansemark, O.C. (1998). The Effects of An Entrepreneurship Programme on Need for Achievement and Locus Reinforcement, *International Journal of Entrepreneur Behaviour & Research*, 4(1), 28-50.
- Johnson, D. (2001). What is Innovation Entrepreneurship?, *Industrial and Commercial Training*, 33(4), 135-140.
- Kaya, A. (2007). *Bilişim ve İletişim Işığında Girişimcilik ve KOBİ Yönetimi*, Konya: Eğitim Kitabevi.
- Kuvan, H. (2007). *Türk Girişimcilerinin Yaşam ve Çalışma Değerleri, Malatyalı Girişimciler Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

- Liebert, R. (1995). *Personality*, Brooks/Cole Pub. Co., New York, USA: Mc Graw Hill.
- Mualler, S.L. ve Thomas, A.S. (2000). Culture and Entrepreneurial: A Nine Country Study Of Locus Of Control and Innovativeness, *Journal Of Business Venturing*, 12(1), 1-28.
- Ören, K. ve Biçkes, M. (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyelindeki Etkileri: Nevşehirdeki Yükseköğrenim Öğrencileri Üzerine Yapılan Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 67-86.
- Özkul, G. ve Dulupçu, M. (2007). Kişisel Gelişimin Girişimci Tipleri Üzerine Etkisi: Antalya-Isparta İllerinde Bir İnceleme, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 67-92.
- Soysal, A. (2008). Çalışma Yaşamında Kişilik Tipleri: Bir Literatür Taraması, *Kahramanmaraş Çimento İşveren Dergisi*, 1(22), 4-19.
- Tekin, M. (2005). *Hayallerin Gerçeğe Dönüşümü: Girişimcilik*, Konya: Günay Ofset Matbaacılık.
- Titiz, T. (1999). *Genç Girişimcilere Öneriler*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- TUGIAD. (1993). *Ekonomik Kalkınmada Girişimciliğin Önemi ve Değişen Girişimci Nitelikleri*.
- Uzun, E. ve Dirlik, S. (2007). Kobi Sahiplerinin Girişimcilik, Kişilik ve Liderlik Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Muğla İlinde Ampirik Bir Araştırma, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(11), 133-148.
- Worthman, C. (1998). *Psychology*, New York: USA.
- Yıldırım, M. H., Demirel, Y., ve İçerli, L. (2011). İşletme Sahibi Yöneticilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Becerileri Arasındaki İlişkinin Tespiti: Aksaray Örneği, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(11), 133-148.
- Yıldız, S. (2007). *Girişimcilik*, İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi, Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yurtseven, H. R. (2007). *Girişimcilik-Küçük Bir İşletme Kurmak ve Yönetmek*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Zel, U. (2002). Yönetimde Kişilik ve Kişilik Teorileri, S. Güney (Ed.). *Yönetim ve Organizasyon* içinde, Ankara: Nobel Yayıncılık.